

opinie

Zeehonden willen géén uitzetcentrum

Karen Soeters

directeur Nicolaas G. Pierson
Foundation, wetenschappelijk
bureau Partij voor de Dieren

De zeehondencrèche in Pieterbur-
ren, het levenswerk van Lenie 't
Hart waar al duizenden zeehon-
den zijn gered, lijkt gekaapt te
worden door een alles-moet-anders-
denken (*Trouw*, 15 februari). Er is een
nieuwe directeur, die vrijwel alle
medewerkers verving die werkten
volgens het ISO-genormeerde op-
vangmodel van 't Hart. Het centrum,
waar eerst zoveel hulpbehoevende
dieren asielt kregen tot ze op krachten
waren gekomen, moest nu worden
omgevormd tot een 'uitzetcentrum'
waar de dieren sneller dan verant-
woord weer terug moesten naar zee.

Veelzeggend is dat de nieuwe
koers vorm zou moeten krijgen
onder voorzitterschap van Henk
Bleker, de man die al zoveel natu-
rwaarden in Nederland naar de
eeuwige jachtvelden hielp.

Toen Wibo van de Linde als lid
van de nieuwe Raad van Toezicht
meldde dat er op de zeehonden-
crèche geëxperimenteerd werd met
zeehonden, leek me dat stug. Dat
zou verschrikkelijk dom zijn. Niet
alleen wordt de crèche dan een
proefdiercentrum, ook haken de
zo noodzakelijke donateurs
massaal af.

Waarom zegt de Van de Linde
dat dan? Gebeurden er zaken die
het daglicht niet kunnen verdra-
gen? Is het daarom dat van alles
gemobiliseerd wordt om die zaken
te bedekken?

De crèche heeft geen vergun-
ning op basis van de Wet op de
dierproeven. Experimenteren,
zou dus illegaal zijn. De opvang
van zeehonden is letterlijk een
zaak van gewicht. Gewone zee-
honden worden op meerdere
plaatsen in Europa opgevangen.
Bij het vrijlaten van jonge dieren
wordt een gewicht van 35 tot 40
kilogram gehanteerd. De crèche
hanteerde altijd 35 kg als richt-
lijn. Blijkbaar experimenteert de
crèche nu met veel lagere gewich-
ten. De kans dat een dier na op-
vang opnieuw strandt bij een ge-
wicht lager dan 35 kg is volgens
onderzoek de helft groter dan
wanneer het dier met 35 kg of
meer wordt vrijgelaten.

Ook blijkt, uit Zweeds onder-
zoek bij vier maanden oude pups,
dat ze al in de herfst minstens 26-
29 kg moeten zijn. Is dat minder,
dan hebben ze een dunnere spek-
laag. Die dieren verliezen zoveel
warmte aan het kouder wordende
zeewater, dat ze dan sterven van
honger, uitdroging en kou. De
kans voor een jong van 17 kilo om
te overleven is 63 procent, terwijl
dat 96 is voor een dier van 32 kilo.
De wetenschap bevestigt dat zee-
honden om zelfstandig te over-
leven ruim 30 kg moeten zijn. Ma-
gere dieren, die over onvoldoende
spekvet beschikken terugbrengen
naar zee zou een vorm van dien-
mishandeling zijn.

Daarom is het de hoogste tijd de
cijfers te publiceren van de nieu-
we uitlaatgewichten. Asiel en ver-
zorging is wezenlijk anders dan
de crèche omvormen tot een uit-
zetcentrum onder leiding van
Henk Bleker.

Van der Molen een 'kinderroofster'? Nee

De kwalificatie 'kinderroofster' doet geen recht aan Gezina van der Molen, zeker niet als daar geen nieuwe argumenten voor zijn, stelt haar biograaf Gert van Klinken.

Was de volkenrechtjuriste Gezina van der Molen een kinderroofster, zoals zaterdag door NIW-hoofdredacteur Maurice Swirc werd beweerd in het ooit bij Van der Molen thuis in Aerdenhout opgerichte dagblad *Trouw*? In de hitte van de strijd over de Joodse oorlogspiegelkinderen werd de kwalificatie in 1952 gebruikt door opperrabijn Justus Tal, die er overigens onmiddellijk aan toevoegde dat Van der Molen hem 'grote diensten' had be-
wezen.

Anders dan de tijdgenoten hebben historici het voordeel van de afstand. Is het terecht om Tals uitspraak in 1952 ongekwalificeerd te herhalen in 2014? Swirc noemt niet één argument of gegeven dat al niet veel eerder op tafel is gelegd door opperrabijn Justus Tal in 1945, de hervormde predikant J.J. Kalma in 1946, M.I. van Creveld in 1946, Joel Fishman in 1973 en Elma Verhey in 1991. Niettemin velt hij, zonder de gebeurtenissen in het perspectief van hun eigen tijd te plaatsen, stevige morele oordelen. Anders dan Tal, die schreef tegen een tijdgenoot die zich verdedigen kon, doet hij dit achteraf. 'In algemene zin' wordt van het protestants-christelijk verzet door Swirc beweerd dat dit, zoals de nazi's, het voortbestaan van het Joodse volk als onnatuurlijk beschouwde. De protestantse *communis opinio* zou zijn geweest dat het Jodendom maar beter kon verdwijnen, door op te gaan in het christendom.

Gezina van der Molen

Na de Duitse capitulatie werd ge-
schat dat 25 procent van de Joodse
onderduikers zich bij de bevrijding
bevond in gereformeerde gezinnen,
terwijl de gereformeerden 8 procent
van de Nederlandse bevolking uit-
maakten. In navolging van Verheij
meent Swirc dat Van der Molens mo-
tief eruit bestond om het gerefor-
meerde geloof goedschiks of kwaad-
schiks op te dringen aan anderen,
zelfs aan minderjarige kinderen.

Leest men Van der Molen erop na,
dan blijkt dit genuanceerder te lig-
gen. Haar denken werd gevormd
door bestudering van het volken-
recht. Samen met Nolte had zij zich
in de jaren twintig en dertig met hart
en ziel ingezet voor de Volkenbond,
en na de oorlog voor een rechtsorde
in verband van de VN. In Van der Mo-
lens visie worden mensen niet gede-
termineerd door hun afkomst. Ze ge-
bruikt dit argument in haar brochu-
re van 1941, en doet dat eveneens als

voorzitster van de Voogdij-commissie
voor Oorlogspiegelkinderen. Naar
haar mening in 1945 bestond er geen
aanleiding om kinderen van omge-
komen ouders zonder band met de
synagoge of met joodse organisaties
te beschouwen als joods. Ze vond dat
deze kinderen, die hun ouders al ver-
loren hadden, niet ook nog eens ge-
scheiden moesten worden van hun
pleegouders. In hoeverre haar stand-
punt gemeengoed was onder protes-
tanten is een andere zaak.

Uiteraard is Van der Molens stand-
punt vatbaar voor kritiek, die er van
meet af aan is geweest. Het is de
vraag of verontwaardiging dienstig is
voor zuiver begrip van wat zich af-
speelde in de jaren veertig. De ver-
schillen in mentaliteit tussen 1946
en 2014 zijn aanzienlijk. Alleen al
daarom verdient het aanbeveling de
context van toen in aanmerking te
nemen. Dit geldt niet alleen voor Van
der Molen, ook voor de motieven van
onderduikverleners en pleegouders.

Uit enquêtes van de toenmalige ge-
reformeerde Jodenzending blijkt dat
een meerderheid van de onderduik-
verleners zich naar eigen zeggen in
1946 door andere motieven liet lei-
den dan de wens om iemand te beke-
ren. De onderduik stond los van de
Jodenzending.

Ik meen dat de kwalificatie 'kinder-
roofster' geen recht doet aan Van der
Molen. Hetzelfde geldt voor Swircs
weergave van de intenties van de
christelijke onderduikverleners.
Emotie, pijn, het gevoel volstrekt on-
begrepen te zijn? Jazeker, maar op
deze manier óók aan de zijde van het
protestantse verzet en het nageslacht
daarvan.

Gert van Klinken

auteur biografie Gezina van der Molen
(*'Strijdbaar en omstreden'*, 2006)

len

contact

**Redactie
Opinie
Trouw**
Postbus 859
1000 AW
Amsterdam
t 020-5629444
opinie@trouw.nl

Opinie is een vrij-
plaats voor discussie.
Alle stukken zijn op
persoonlijke titel. Ar-
tikelen tellen maxi-
maal 650 woorden,
Brieven maximaal
150. De redactie be-
houdt zich het recht
voor bijdragen te
weigeren, te redige-
ren of in te korten.
Bijdragen worden
ook via internet, da-
tabank of anderszins
verspreid. Eventuele
auteursrechten blij-
ven berusten bij de
schrijver. Inzending-
en graag voorzien
van naam, adres en
telefoonnummer,
ook de e-mails.